

Vývoj linkového vedenia autobusov ČSD do r. 1949

Prvou štátnou pravidelnou autobusovou linkou na území súčasného banskobystrického okresu bola autobusová linka z Banskej Bystrice cez Svätý Jakub, Ulmanku, Staré Hory, Jelenc, Sedlo Veľký Štúrec, Liptovské Revúce, Liptovskú Osadu až do Ružomberka. Jej premávka začala 22. mája 1932. Zavedená bola pravdepodobne na základe podnetu Klubu československých turistov, odbor Banská Bystrica. Listom zo dňa 21. novembra 1932 navrhli zavedenie trať Banská Bystrica - Ružomberok, Banská Bystrica - Šubianovce Teplice (vlak vtedy premával cez Zvolen), Podbrezová - Mýto a Červená skala - Poprad. Podľa listu v tom čase premávala štátna linka Ružomberok - Liptovské Revúce a nepravidelná súkromná doprava na trase Banská Bystrica - Jelenc (Donovaly).

Najstarší zachovaný cestovný poriadok pochádza z mája 1934, kedy bola táto linka uvedená pod číslom 111. Na linku premávali autobusy z pohľadiska jeden pár spojov. Jazdná doba z Banskej Bystrice do Ružomberka trvala približne 1 hodinu a 45 minút. Linku pravdepodobne zabezpečovala Autospráva Košice, pobočná garáž Ružomberok (Riaditeľstvo štátnych dráh Košice).

111		Ružomberok—Ban. Bystrica.		111	
12 00	—	o. Ružomberok nádr.	p.	17 20
12 55	33	Štúrec (rozhl.)	↑	16 26
13 17	43	Staré Hory	↑	16 04
13 26	50	Ulmanka	↑	15 35
13 30	54	Sv. Jakub	↑	15 51
13 36	59	B. Bystrica nám.	↑	15 45
13 40	60	p. B. Bystrica nádr.	o.	15 35

Systém liniek platný od 15. mája 1934

111 | Nádražie - Sv. Jakub - Ulmanka - Staré Hory - Štúrec - Ružomberok

V roku 1937 na linku do Ružomberka pribudol aj dopoludňajší pár spojov, ktorý však premával iba sezónne od 1. mája do 31. októbra.

Systém liniek platný od 22. mája 1937

3190 | Nádražie - Kostivárska - Sv. Jakub - Ulmanka - Staré Hory - Jelenc - Štúrec - Vyšná Revúca - Liptovská Osada - Ružomberok

V nasledujúcom období pribudli linky do Harmanca a Tajova (v nedelu sa premával až do Švárovej). Premávka autobusovej linky do Harmanca bola podľa dostupných informácií neskôr pozastavená. V regionálnej doprave tak zostali premávať iba dve linky ČSD - do Tajova a Ružomberka (tento stav zotrval až do roku 1946, kedy sa začali veľmi intenzívne zavádzať nové linky do takmer všetkých okolitých obcí v rámci poskytnutia, príp. zlepšenia dopravnej obsluhy). Zaujímavosťou je, ako fungovala doprava v čase Slovenského národného povstania na prelome rokov 1944/1945. V cestovnom poriadku z roku 1944 nie je uvedená žiada autobusová linka. Mohlo to súvisieť aj s citelným nedostatkom

3220		Štrba - Strbské Pleso.		3190, 3220, 3240, 3262	
<p>3190 Ružomberok—Lipt. Osada—Korytáca kúpele—Vyšná Revúca—Banská Bystrica.</p>					
<p>Ružomberok nádr. ... Liptovská Osada ... Korytáca kúpele ... Vyšná Revúca ... Banská Bystrica.</p>					
<p>3262 Levoča - Spišská Podhradie.</p>					
<p>Levoča ... Spišská Podhradie ...</p>					

Sú lacné, pohodlné a bezpečné!

Cestujte autobusmi ČSD!

DZ 901 Banská Bystrica používal 50 strojkov Setright. Tieto sa prímestskej doprave zachovali až do 90. rokov, kedy boli nahradené elektronickými pokladkami EMiest.

Vývoj osobnej dopravy ČSAD v 80. rokoch

Linkové vedenie zostáva už relatívne stabilné, bez väčších zmien. Ako zaujímavosť možno uviesť, že k uvedeným linkám pribudli v 80. rokoch ďalšie dve. Linka č. 90127 premávala v letnej sezóne z Banskej Bystrice do kúpeľov v Kováčovej (okrem pondelka). Ďalšia linka č. 90128 zabezpečovala dopravu do rekreačného strediska na Šachtických na trase Autobusová stanica - Partizánska cesta - Nemce - Šachtičky. Linka však mala krátke trvanie a posledná zmienka o nej je v cestovnom poriadku pre obdobie 1988/1989.

Premávka autobusových spojov podliehala samotnému rozvoju mesta a tiež zmenám v cestnej sieti. V dôsledku začiatku anasácie starej Radvane (pozn.: pôvodná obec Radvaná bola v závere 70. rokov zrušená so zomou a nahradilo ju nové panelové sídlisko) bola premávka liniek južne od mesta odklonená na novovybudovanú rýchlostnú cestu (do užívania odovzdanú v auguste 1979). Rýchlostná cesta do Zvolena sa stavala po etapách, jej dokončenie umožnilo znížiť cestovnú dobu (na novú cestu boli presmerované určité spoje linky 90117 do Zvolena, predtým sa premávalo iba cez Sliac). Po dokončení novej cesty Kremnička - Rakytovce - Badin a následným zavedením MHD do Rakytoviec dochádza k zmene organizácie prímestskej linky č. 90116 do Badina. Nová cesta sa stavala aj z Banskej Bystrice do Brezna (stará cesta viedla cez všetky obce - Slovenská Ľupča, Medzibrod, Brusno atď.), z toho dôvodu boli pozmenené trasy všetkých liniek idúcich týmto smerom (po postavení nových obchvatov sa väčšina liniek idúcich do Brezna presmerovala na novú cestu, čím sa značne skrátila jazdná doba).

kabriolet Škoda 706 RTO počas otvorenia novej autobusovej stanice, archív SAD Banská Bystrica

Dňa 25. augusta 1984 pri príležitosti 40. výročia SNP bola odovzdaná do užívania nová autobusová stanica a nahradila tak staré nádražie zo 60. rokov. Nová priestraná autobusová stanica s 22 nástupišťami bola predurčená na zvládnutie nemalých dopravných výkonov. Avšak neskôr sa situácia zmenila a kapacita priestorov AS sa ukázala ako prebytočná. Spolu s ďalším faktorom (pobovica areálu zostala nedokončená viac než 25 rokov a ani v súčasnosti nie je vyriešený jej ďalší osud) sa stali aktuálnymi otázky týkajúce sa výstavby novej stanice, príp. jej doplnenie o ďalšie funkcie.